

pěvek měl směr k naznačenému účinku. A tento směr projevu jest opodstatněn skutečnostmi v rozhodovacích důvodech zjištěnými, že popěvek, jednajícím způsobem výsměšným o tom, jak se chovali Češi ve světové válce, a jak vznikla Československá republika, byl přednesen před posluchačstvem, skládajícím se hlavně z Němců. Vždyť se cítí Němci v Československé republice zkrácenými oproti příslušníkům národa Československého a to na úkor postavení, jakého užívali v bývalém Rakousku, a proto mohla obsahem popěvku býti v německých posluchačích vyvolána nebo stupňována nelibost vůči národu československému. Zákon nerozeznává, zda mohly z pachatelova jednání nastati účinky rázu, v poslední větě odstavce čís. 5 §u 14 naznačeného, v rozsahu větším či menším. Proto stačí, že vážnost republiky mohla projevem stěžovatelovým býti snížena v očích osob projevu přítomných. K možnosti tohoto omezeného účinku poukazuje skutečnost, v rozsudku zjištěná, že posluchači byli většinou Němci. Neboť jest vážnosti republiky u příslušníků národnostní menšiny na újmu, příkládají-li se mravní vady a směšné vlastnosti národu, který Československou republiku založil, tvoří převážnou většinou občanstva republiky a jest dle úvodu ústavní listiny hlavním nositelem státní myšlenky. Dosavadní výtky a námítky stížností prokázaly se bezpodstatnými a bylo ji proto, ježto zbývající vývody výroku ve směru přečinu §u 14 čís. 5 se nedotýkají, pokud napadá tento výrok, zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Ohledně dalšího výroku ve směru přečinu §u 11 čís. 2 neprovádí stížnost hmotněprávního důvodu čís. 9 písm. a) po stránce objektivní po zákonu, protože nepředpokládá, nýbrž popírá skutečnost napadeným rozsudkem zjištěnou, že projev, jehož výsměšné povahy nepopírá, směřoval i proti presidentu republiky. Avšak stížnost vytýká dále po stránce subjektivní, že rozsudek neuvádí odůvodnění pro vědomí stěžovatelovo o tom, že uvádí presidenta ve veřejný posměch. Výtka poukazuje zřetelně k námitce, že rozsudek nezjišťuje v tomto směru zlého úmyslu stěžovatelova. Stížnost je v právu. Rozhodovací důvody rozsudku první stolice neuvažují ani slovem o subjektivní stránce přečinu §u 11 čís. 2, ačkoliv stěžovatel nedoznal ani zlého úmyslu, ani vědomí o urážlivé povaze projevu, hájiv se tím, že neviděl ve slovech popěvku nic závadného, a ačkoliv ani doslov popěvku není takovým, že by byl logicky nutným i jen závěr na vědomí toho, kdo popěvek přednáší, o tom, že se jím sesměšňuje též president republiky. Uznal-li nalézací soud stěžovatele vinným přečinem §u 11 čís. 2, aniž zjistil zlý úmysl tímto deliktem předpokládaný — totiž úmysl uvést presidenta republiky ve veřejný posměch — není odsuzující výrok v této části opodstatněn zjištěnými skutečnostmi po stránce subjektivní a spočívá na nesprávném použití zákona. Proto bylo z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. tuto část výroku o vině zrušiti.

Čís. 1960.

Zmatečností (§ 281 čís. 3 tr. ř.) jest ohroženo toliko vyloučení veřejnosti bez zákonného důvodu (§ 228 tr. ř.), nikoliv nedbání postupu druhé věty §u 229 tr. ř.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Skutková podstata přečinu §u 18 čís. 2 zákona nevyžaduje, aby rozšiřováním nepravdivé zprávy skutečně nastalo poškození právních statků, v §u tom uvedených a pachatel byl si výsledku toho též vědom.

Slova: »ač ví, že tím poškozuje...« znamenají, že si pachatel musí býti vědom způsobnosti, že zpráva jím rozšiřovaná při pravidelném běhu věci vyvolá výsledek v zákoně uvedený a že způsobí konkrétní nebezpečí výsledku.

Pokud ve smyslu §u 35 zákona vyžaduje veřejný zájem výkon trestu při odsouzení pro pobuřující zprávy o naší hospodářské situaci (§ 18 čís. 2 zákona).

(Rozh. ze dne 22. dubna 1925, Zm I 58/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 12. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem šíření nepravdivých zpráv podle §u 18 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., a zamítl odvolání obžalovaného z výroku o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost napadá rozsudek důvody zmatečnosti čís. 3, 4, 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., avšak neprávem. Prv uvedený zmatek spatřuje především v tom, že jak hlavní přeličení, konané dne 11. října 1924, tak hlavní přeličení, konané dne 12. listopadu 1924 bylo neveřejné a že vyloučení veřejnosti stalo se při hlavním líčení dne 12. listopadu 1924 nešetříc předpisu §u 229 tr. ř., jelikož soud se neporadil a nerokoval o návrhu státního zástupce a odporu stěžovatelovu proti vyloučení veřejnosti v tajném sezení, nebyl prohlášen odůvodněný písemný nález, nýbrž bylo prostě předsedou nalézacího soudu řečeno, že hlavní přeličení bude neveřejné a byl dozorcí službu konajícimu pouze dán poukaz, by vyvěsil tabulku: »Tajné líčení«. Nehledíc k tomu, že líčení, konané dne 12. listopadu 1924, bylo jen pokračováním v líčení, konaném dne 11. října 1924 před tímž senátem, který již tehdy vydal nález, že se líčení bude konati neveřejně z důvodu veřejného pořádku, takže nového nálezu nebylo vůbec zapotřebí, odporuje výtku stížnosti též jedině směrodatnému obsahu protokolu o hlavním přeličení ze dne 12. listopadu 1924, podle kterého soud bez přerušení líčení usnesl se na tom, že se veřejnost pro hlavní přeličení z důvodů veřejného pořádku podle §u 227 tr. ř. vylučuje a kterému jest též písemné vyhotovení tohoto nálezu připojeno. Že nebylo zákonného důvodu k vyloučení veřejnosti stížnost ani sama netvrdí, ba důvodně tvrditi ani nemůže, jelikož předmětem hlavního přeličení bylo rozšiřování zprávy, způsobilé poškoditi veřejný pořádek. Stížnost mimo to přehlíží, že zmatečností jest ohroženo toliko vyloučení veřejnosti bez zákonného důvodu (§ 228 tr. ř.), nikoliv nedbání

postupu druhé věty §u 229 tr. ř. Nelze též spatřovati onen zmatek ani v tom, že ve výroku rozsudku není řečeno, v čem se zakládaly obžalovaným šířené nepravdivé zprávy a v čem se zakládá poškození veřejného pořádku, bezpečnosti státu neb veřejné bezpečnosti. Jest sice připustiti, že v daném případě individualisování skutku pouhým označením dne a místa spáchání činu ke zřejmému označení jeho ve smyslu § 260 čís. 1 a 207 čís. 2 tr. ř. nestačilo, avšak stěžovatel přehlíží, že dovolávaný zmatek jest zmatkem relativním, jež lze uplatniti ve prospěch obžalovaného toliko, když není nade vší pochybnost zřejmo, že porušení formy nemohlo míti na rozhodnutí účinku obžalovanému nepříznivého (§ 281 poslední odstavec tr. ř.). Tohoto předpokladu tu není. V rozsudkových důvodech, které tvoří s výrokem jednotný celek, vzájemně se doplňující, jest skutek, jímž obžalovaný byl uznán vinným, do podrobná v obou, zmateční stížností naznačených směrech individualisován tak, že opětne stíhání pro týž čin dlužno pokládati za vyloučeno, a nemohlo by býti vytýkanou vadou výroku stěžovateli ukřivděno ani při řešení otázky, zda byla obžaloba v jeho neprospěch překročena, čili nic.

Nedostatek předpokladu posledního odstavce §u 281 tr. ř. brání též úspěchu vývodům, uplatňujícím důvod zmatečnosti podle čís. 4 §u 281 tr. ř., jež zmateční stížnost spatřuje v tom, že neprávem byl zamítnut obhájcův návrh při hlavním líčení dne 12. listopadu 1924, aby svědek ministr Dr. N. byl tázán, zda obžalovaný svou řečí nějak bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost a veřejný pořádek poškodil. Výtka ta vychází z nesprávného právního stanoviska, zmateční stížností při uplatňování zmatekú čís. 5, 9 a) a 10 §u 281 tr. ř. zastávaného, že skutková podstata přečinu §u 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky vyžaduje po objektivní stránce, by rozšířením nepravdivé zprávy skutečně nastalo poškození právních statkú, v této stati zákona uvedených, a po subjektivní stránce, by si pachatel byl toho výsledku též vědom. Gramatikální způsob použití sloves, vyjadřujících výsledek v §u 18 zákona a úvaha, že při výkladu jeho ve smyslu stěžovatelově zákonné ustanovení to by vůbec nemělo smyslu, ježto důkaz o tom, že pachatel věděl, nikoliv pouze předvídal, že nastane výsledek, v zákoně uvedený, vzhledem k složitosti zjevů, o které jde, by byl nemožným, vedou k závěru, že slova »ač věděl, že tím poškozuje« atd. lze vykládati jen v tom smyslu, že pachatel si musí býti vědom způsobilosti, že zpráva jím rozšiřovaná při pravidelném běhu věcí vyvolá onen výsledek a že způsobí konkrétní nebezpečí výsledku. S tohoto hlediska však pozbývá okolnost, která onou otázkou měla býti zjištěna, právní závažnosti, takže jest nade vší pochybnost zřejmo, že vytýkané porušení zásady §u 3 tr. ř. nemohlo míti pro rozhodnutí účinku stěžovateli nepříznivého.

Těmito vývody vyvráceny jsou námítky i po stránce věcné, že tu není skutkové podstaty přečinu stěžovateli za vinu kladeného, jelikož nalézací soud sám na základě svědecké výpovědi Jana Š. zjišťuje, že v daném případě ono poškození bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku nijak se neprojevalo. Stačí, jak právě doličeno, shora naznačená způsobilost jednání stěžovatelova a vědomí jeho o něm. Náležitosti ty nalézací soud způsobem formálně bezvadným zjišťuje, takže nemůže býti řeči ani o tom, že bylo čin stěžovateli za vinu kla-

dený podřaditi prvnímu odstavci Šu 18 zákona, ani o tom, že napadený výrok jest nejasný a neúplný, jelikož neříká, v čem pozůstává porušení veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo bezpečnosti státu, jak to uplatňuje stížnost číselně s hlediska čís. 4, věcně 9 a), pokud se týče 10 Šu 281 tr. ř. Vzhledem k výtce, že odůvodnění nalézacího soudu prozrazuje, že jím jednotlivé skutkové podstaty, obsažené v Šu 18 čís. 1 a 2 zákona, nebyly přesně rozeznávány, čímž stížnost naráží patrně na okolnost, že nalézací soud ze způsobilosti zprávy, vyvolati překotné a hromadné vybírání vkladů, vyvozuje způsobilost její, poškoditi bezpečnost státu, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, budiž jen poukázáno k tomu, že závěr ten týká se okolnosti skutkové a jest logicky možným, takže nelze proti němu brojiti, nehledíc ani k tomu, že již zprvu uvedená způsobilost a vědomí pachatelovo o ní stačí naplniti skutkovou podstatu přečinu dle Šu 18 čís. 2 zákona, jsou-li tu, jako v tomto případě, ostatní náležitosti, totiž veřejné rozšiřování nepravdivé zprávy, kterou pachatel pokládá za pravdivou neměl dostatečných důvodů.

Odvolání obžalovaného z nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu nebylo lze přiznati úspěchu. Nalézací soud nepřiznal obžalovanému tohoto zákonného dobrodini jednak proto, že veřejný zájem vyžaduje výkonu trestu, a že tudíž podmíněčné odsouzení jest po rozumu ustanovení Šu 35 zákona na ochranu republiky vyloučeno, jednak z toho důvodu, že tu nejsou ani předpoklady Šu 1 zákona o podmíněčném odsouzení. Odvolání napadá toto odůvodnění v celém rozsahu. Jest se zabývati otázkou, zdali jest podmíněčné odsouzení po rozumu Šu 35 zákona na ochranu republiky v y l o u č e n o, neboť v případě kladného zodpovědění netřeba se zabývati dalším odůvodněním napadeného rozsudkového výroku ve směru ustanovení Šu 1 zákona o podmíněčném odsouzení. V tomto případě vyžaduje vzhledem na povahu trestného činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, a na způsob jeho provedení, veřejný zájem výkonu trestu, uváží-li se zejména, že obžalovaný závadné výroky dle rozsudkového zjištění pronesl na veřejné schůzi u přítomnosti asi pěti neb šesti set osob a že pobuřující zprávu o špatné naší hospodářské situaci vkládal do úst ministru obchodu našeho státu, a jest proto podmíněčné odsouzení dle ustanovení Šu 35 zákona na ochranu republiky vyloučeno.

Čís. 1961.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Podněcováním« ve smyslu Šu 15 čís. 2, 3 zákona jest povšechné, abstraktní, theoretické působení na mysl (nikoliv jen oblast vůle, nýbrž i oblast intelektu) jiných osob ve směru protiprávním, pokud jde o zločiny a přečiny.

Spadá sem i utvrzování v duševní, již před podněcováním se utvořivší náladě, náchylné k páchání činů toho druhu, k jakým se pachatelem poukazuje.

Nezáleží na tom, že při řeči, vybízející k vojenským zločinům, nebyly přítomny osoby do vojska zařazené.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1925, Zm II 79/25.)